

CAPUT XII.

De Scholis Trivialibus.

Quanti intersit Christianæ Reipublicæ , & ipsius Juventutis, ut hæc à teneris annis in fide & bonis moribus eruditatur , testatur præter quotidiam experientiam tot Sanctorum virorum studium & labor , quem hac in parte collocârunt. Bonum est enim Viro , cum portaverit jugum ab adolescentiâ suâ. Thren. 3. Et adolescens juxta viam suam etiam cum senuerit , non recedet ab eâ. Proverb. 22. Præter Catecheticam autem instructionem , de quâ suprâ diximus,

PARS

mus, non ali portuna er occasio, quæ hinc in & villis pa rectæ , ita gentem ea voluerit , b morum fa chiam cum re possit. Co potissimum Primò pro cho, ut no sse Paroch pagis filiali Triviales nondum f gisti idon ciente doc

mus, non alia se offert magis op-
portuna erudiendæ juventutis
occasio, quàm Scholæ Triviales,
quæ hinc indè in oppidis, pagis
& villis passim inveniuntur e-
rectæ , ita ut , si Parochus dili-
gentem earum curam habere
voluerit , haud difficulter aliam
morum faciem in suam Paro-
chiam cum tempore introduce-
re possit. Consistit verò hæc Cura
potissimum in sequentibus :
Primò providendum est Paro-
cho, ut non solum in loco Eccle-
siæ Parochialis , verùm etiam in
pagis filialibus ejusmodi Scholæ
Triviales ergantur , si haec tenus
nondum fuerint erectæ ; & Ma-
gистri idonei , qui videlicet suffi-
ciente doctrinâ & morum pro-
bi-

bitate sunt prædicti, eisdem præficiantur. Secundò instandum est apud Parentes, hiquè obsecrandi, arguendi, & increpandi cum omni dexteritate & discretione, ut liberos suos ad dictas Scholas missitare, eamque gratiam præstare illis velint, quam sibi olim in juventute à parentibus suis præstitam esse jam sæpiùs exoptarunt. Tertiò in Scholis pueri à puellis separandi, ita ut, si forte distincta conclavia non haberant, saltem terga sibi obvertant, & nec familiariùs inter se agere, nec oculos in se mutuò conjiceret possint. Quartò, certus exercitiorum ordo præscribendus est, ita quidem ut antè initium & post finem Scholarum à juven-

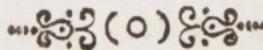
ventute semper recitentur cæ
preces, quas manè & vesperi, an-
tè & post mensam, ad sonitum
horæ & ante labores ex Chri-
stianâ consuetudine dici oportet,
ut sic paulatim mentem sæ-
piùs per diem elevare ad DEUM,
& operibus suis sanctam inten-
tionem præfigere omnes addi-
scant. Quintò, præter quoti-
diana exercitia instruendi etiam
sunt liberi in primis fidei Catho-
licæ rudimentis, moribus Chri-
stiano homine dignis, & Sacris
Canticis, quibus se olim in-
ter laborandum solari & ad pie-
tatem excitare valeant, nec
non in Ecclesiâ & Processioni-
bus cum alijs DEUM laudare.
Sextò denique Scholæ sæpijls,

&

& ad minimum semel in qualibet hebdomade visitandæ sunt à Parocho , tūm ut Ludirector in officio suo contineatur , tūm etiam, ut , si quæ corrigenda occurrant , mature emendari possint. Caveat tamen Parochus, ne frequentando Scholas per nimiam cum Ludimastro vel domesticis ejus familiaritatem fortassis auctoritatem suam vel famam prostituat : plurimum enim ejusmodi familiaritas obesse solet bono communi, & ipsi etiam Parocho. Sunt ex Ludimistris , qui singulos Parochi errores & defectus , quos inter familiarem conversationem notant , in certum quendam libellum fideliter referunt , eo scilicet

cet fine , ut si fortè propter suam
inscitiam , vel scandalosam vi-
tam à Parocho deferendi & ab-
rogandi essent , ipsum per ob-
jectionem commissorum defe-
ctuum à deferendo absterreant.
Unde postea accidit, ut imperiti
& scandalosi ejusmodi homines
in officio suo tolerari & foveri
à Parocho debeant , non sine
magno Reipublicæ & juventutis
detrimento. Meminerit itaq; Pa-
rochus non incongruè accom-
modari posse ludirectoribus il-

lud Matthæi 10. *Inimici ho-
minis domestici
eius.*

C A -